

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 9191 Grønland
0134 Oslo

Vår saksbehandler
Ina Smith-Meyer

Kopi til

Vår dato
06.02.2015

Vår referanse
DOK/2015/00133

Deres referanse

Høring - endringer i introduksjonsloven med forskrifter

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har sendt forslag om tre endringer i introduksjonslova med forskrifter ut på høring. De tre forslåtte endringene er:

- 1) å innføre rett til permisjon fra introduksjonsprogrammet ved overgang til arbeid eller utdanning
- 2) at kommunene skal ta initiativet til å sette i gang opplæring i norsk og samfunnskunnskap
- 3) at innvandrere må dokumentere kunnskaper om samfunnet for å få fritak fra opplæring i 50 timer samfunnskunnskap

Unios høringssvar er utarbeidet av vårt medlemsforbund Utdanningsforbundet.

Unios syn på endringsforslag nummer 1

Unio støtter i hovedsak forslaget om å innføre rett til permisjon fra introduksjonsprogrammet. Arbeidslivet og praktisk erfaring er en god arena for språkinnlæring, og vi mener at det kan gi trygghet å vite at man har rett til å komme tilbake til programmet selv om man har valgt å delta i videregående/høyere opplæring eller ta lønnet arbeid. De foreslåtte endringene vil gjøre introduksjonsprogrammet mer fleksibelt. Samtidig er det viktig å understreke kommunens ansvar for oppfølging av deltakere i permisjon.

En bekymring knyttet til dette forslaget, er at innvandrere vil ta permisjon fra introduksjonsprogrammet for tidlig og starte videregående opplæring før de har forutsetninger for å følge undervisningen på dette nivået. Det vil være en svært uheldig konsekvens. I dag er det mange innvandrere med kort eller relativt kort botid som strever i videregående opplæring på grunn av for svake språkferdigheter. Det bør derfor understrekes at innvandrere som hovedregel bør fullføre introduksjonsprogrammet før de starter videregående opplæring eventuelt fullføre programmet mens de tar videregående opplæring.

Unios syn på endringsforslag nummer 2

Unio støtter også forslaget om at kommunene skal ta initiativet til å sette i gang opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere med rett og plikt eller bare rett til slik opplæring. Mange kommuner følger allerede en slik praksis. Likevel er det viktig å lovfeste det kommunale ansvaret for å ta initiativ til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Fortsatt er det kommuner som må bli bedre på å informere om opplæringsrettigheter, plikter og tilbud. En innskjerpelse i tråd med det departementet foreslår, vil kunne føre til at flere får benyttet seg av tilbudet de har rett på, og at flere kommer tidlig i gang med opplæring og får fullført obligatorisk opplæring innen tre år

Unios syn på endringsforslag nummer 3

Unio støtter også i hovedsak forslaget om å dokumentere kunnskaper om samfunnet for å få fritak for opplæring i 50 timer samfunnskunnskap. Kunnskap om det norske samfunnet er viktig for integreringen, og det er hensiktsmessig å gi slik opplæring så tidlig som mulig og med muligheter til å få opplæring på eget morsmål. Derfor er det lite hensiktsmessig å gi fritak for opplæring i samfunnskunnskap ved bestått norskprøve på minimum A2-nivå. Det er ikke grunnlag for å trekke konklusjonen at en person med norskferdigheter på A2-nivå, automatisk har tilstrekkelig kunnskap om og forståelse av det norske samfunnet. Unio er derfor tilhenger av en innskjerping av muligheten til fritak fra opplæringen i samfunnskunnskap.

Slik vi vurderer det er deltakelse i selve opplæringen viktig i seg selv, og viktigere enn resultatet av selve prøven. Det er i opplæringen deltakerne får mulighet til å diskutere ulike problemstillinger, få forklaring av kompliserte emner samt å bryne sine oppfatninger mot andres og mot verdier og skikker i det norske samfunnet. Denne dimensjonen ved opplæringen kan ikke nødvendigvis erstattes av bestått avsluttende prøve, selv om kandidaten har klart å tilegne seg de rette svarene.

Derfor mener vi at den primære dokumentasjonen på kunnskaper om samfunnet skal være et av følgende alternativer:

- a) Gjennomført opplæring i samfunnskunnskap i henhold til læreplaner for faget i grunnskolen med bestått standpunktkarakter i faget
- b) Gjennomført og beståtte studier i samfunnsfag som gir kunnskap om Norge, på universitets- og høyskolenivå tilsvarende minimum 20 studiepoeng
- c) Gjennomført og/eller bestått 50 timers opplæring i samfunnskunnskap for innvandrere

For elever som tar grunnskole, bør det ikke være krav om at de gjennomfører kurs i samfunnskunnskap samtidig med grunnskoleopplæringen.

Vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser

Unio registrerer at departementet konkluderer med at det ikke vil være nødvendig med ekstra ressurser for å gjennomføre endringene som er foreslått i høringsbrevet. Vi er ikke enige i den konklusjonen. Fellesnevneren for endringsforslag 2 og 3 er intensjonen om at flere innvandrere skal benytte seg av opplæringen, og at de skal komme raskere i gang slik at de rekker å fullføre opplæringen innen tre år. Dette vil bety at flere innvandrere får undervisning, noe som vil medføre økte kostnader. Forslaget om å gi kommunene skjerpet ansvar for å ta initiativ til at opplæringen kommer i gang, vil også medføre økt administrasjon for kommunene og økte krav til å holde oversikt over personer i den aktuelle målgruppa.

Som høringsbrevet fra departementet redegjør for, finnes det kommuner som i liten grad har tilbudt opplæring i samfunnskunnskap til tross for at de mottar tilskudd for dette. Unio vil her peke på at det er svært krevende for små kommuner å tilby opplæring i samfunnskunnskap på deltakers eget morsmål og av forsvarlig kvalitet. Vi mener departementet bør ta den krevende situasjonen for disse kommunene med i betraktningen, og vi stiller spørsmål ved om det er rom et mer omfattende og bedre tilbud innenfor dagens finansieringsordning.

Vennlig hilsen
Unio

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Ina Smith-Meyer
seniorrådgiver

